

Nodarbinātības valsts aģentūras
ESF projekta „Kompleksi atbalsta pasākumi”
Nr.1PD//1.4.1.1./09/IPIA/NVA/001

aktivitāte
„JAUNIEŠU DARBA PRAKSE”

2010.gada 1.augusts – 2011.gada 31.decembris

Rīga, 2012.gads

SATURS

SATURS	2
1. SITUĀCIJAS RAKSTUROJUMS	3
2. AKTIVITĀTES APRAKSTS	4
3. AKTIVITĀTES NORMATĪVAIS REGULĒJUMS	5
4. AKTIVITĀTĒ IEŠAISTĪTO BEZDARBNIEKU MĒRĶA GRUPAS ANALĪZE	11
4.1. MĒRĶA GRUPAS STATISTISKĀS PORTRETS.....	11
4.2. MĀCĪBU KURSI UN DARBĀ IEKĀRTOŠANĀS PĒC DALĪBAS AKTIVITĀTĒ.....	14
5. DARBA DEVĒJU ANALĪZE	16
5.1. DARBA DEVĒJU ATLASES KRITĒRIJI	16
5.2. DARBA DEVĒJU ATLASES KĀRTĪBA.....	17
5.3. DARBA DEVĒJU DALĪBAS ANALĪZE	18
6. AKTIVITĀTES FINANŠU ANALĪZE	20
7. AKTIVITĀTES ĪSTENOŠANAS PĀRRAUDZĪBA.....	23
SECINĀJUMI	24

1. SITUĀCIJAS RAKSTUROJUMS

Eiropas Savienības dalībvalstu attīstības procesus būtiski ietekmējis un joprojām ietekmē augstais jauniešu bezdarba rādītājs. Pēc Eurostat datiem 2010.gada II.ceturksnī ES bez darba bija 20,7% jauniešu vecumā no 15 līdz 24 gadiem. Arī Latvijā jaunieši ir viena no grupām, kuru visvairāk ir ietekmējusi ekonomiskā krīze, jo brīvo darba vietu skaita samazināšanās rezultātā jauniešiem ir grūti iekļauties darba tirgū. Eurostat dati liecina, ka Latvijā 2010.gada II.ceturksnī bez darba bija 32,4% jauniešu. Viens no galvenajiem jauniešu bezdarba iestāšanās riskiem ir nepieciešamās darba pieredzes trūkums. Papildus jauniešu integrēšanos darba tirgū apgrūtina izglītības iestādē iegūto prasmju neatbilstība darba tirgus vajadzībām, piemēram, persona ir ieguvusi akadēmiskās zināšanas, taču trūkst praktiskās prasmes. Jauniešiem, pabeidzot augstskolu, visbiežāk trūkst tādas prasmes, kā, piemēram, spēja strādāt ātri, informācijas apkopošanas un analizēšanas spējas, lēmumu pieņemšanas prakse, zināšanas par krīzes situācijas risināšanu, risku analīze un atbilstošu risinājumu pieņemšanas spējas. Vienlaikus daļai jauniešu ir grūtības atrast darbu arī zemo zināšanu dēļ. Nodarbinātības valsts aģentūras dati 2010.gada II.ceturksnī liecina, ka gandrīz 65% no visiem reģistrētajiem jauniešiem bezdarbniekiem ir pamatizglītība vai vispārējā vidējā izglītība. Ekonomiskā buma laikā jaunieši bieži izvēlējās pamest skolu un izmantot iespēju nopelnīt, piemēram, būvniecības sektorā, taču krīzes laikā bija pirmie, kuri tika atlaisti. Ja atbalsta sniegšana jauniešiem netiks turpināta, var rasties „zudusī paaudze”, kas ilgtermiņā kļūs ekonomiski neaktīva.

Jau Lisabonas stratēģijā tika izvirzīti mērķi bezdarba samazināšanai, tomēr daudzi no tiem netika sasniegti. Līdz ar to Eiropas Komisijā tika nolemts stratēģijā „ES 2020” noteikt mazāku skaitu mērķu, kas būtu skaidrāki, reālāki un kurus varētu vieglāk izmērīt. Galvenais „ES 2020” stratēģijas mērķis ir veicināt izaugsmi un nodarbinātību ES kopumā un katrā ES dalībvalstī atsevišķi. „ES 2020” stratēģija balstās uz Integrētajām vadlīnijām, uz kā pamata ES dalībvalstis gatavo nacionālās reformu programmas „ES 2020” stratēģijas īstenošanai. Eiropas Komisijas komunikācijā kā viena no prioritātēm ir definēta iekļaujoša izaugsme: attīstīt ekonomiku ar augstu nodarbinātības līmeni. Šī prioritāte tieši saskan ar Eiropas Komisijas stratēģijas „ES 2020” kvantitatīvo ES līmeņa mērķi, kurš ES būtu jāsasniedz līdz 2020.gadam, un 75% iedzīvotāju 20-65 gadu vecumā jābūt nodarbinātiem. Šim nolūkam Eiropas Komisija kā vienu no risinājumiem jauniešu bezdarba samazināšanai piedāvā vadošo iniciatīvu „Jaunieši kustībā”, kas paredz veicināt jauniešu integrāciju darba tirgū. Latvijas nacionālās reformu programmas „ES 2020” stratēģijas īstenošanai mērķis ir veicināt izaugsmi un nodarbinātību, nodrošinot vidējā termiņā augstu nodarbinātības līmeni 73% apmērā līdz 2020.gadam. Saskaņā ar „ES 2020” stratēģiju valstu līmenī dalībvalstīm, t.sk. Latvijai viens no izvirzītajiem uzdevumiem ir uzlabot jauniešu ienākšanu darba tirgū, veicinot integrētus pasākumus, kas ietver norādījumus, ieteikumus un mācekļa darbu. Kādēļ Latvijā ir svarīgi ieviest atbalsta pasākumus jauniešu nodarbinātības veicināšanai? Ir nepieciešams operatīvi organizēt un īstenot nodarbinātības iniciatīvas, lai:

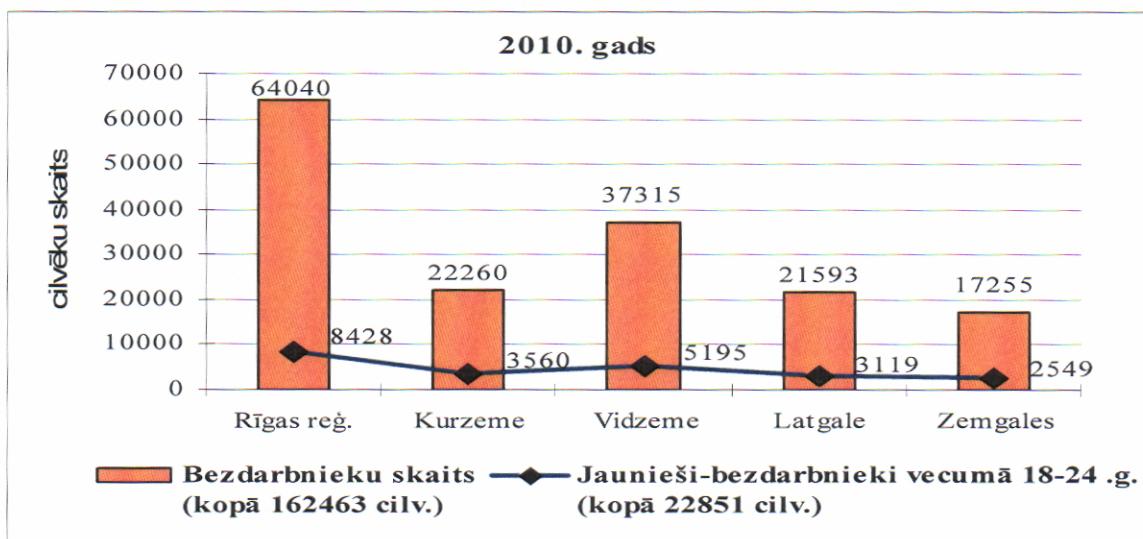
- 1) liela bezarba apstākļos jauniešiem sniegtu iespēju uzturēt darba iemaņas;
- 2) mazinātu jauniešu emigrāciju;
- 3) izmēģinātu duālās sistēmas modeļus ar mērķi noskaidrot, pie kādiem kritērijiem jauniešu prakse, t.sk. teorētisko zināšanu apguve darbojas/ nedarbojas efektīvi un plānotu nodarbinātības pasākumus nākotnē;
- 4) izveidotu pagaidu pasākumu, kas nākotnē tiktu aizvietots ar ilgtermiņa atbalsta pasākumu, pārejot no prakses līguma attiecībām „apmācības darba vietā” pieejas uz darba attiecībām ar darba līgumu – veicinot paša jaunieša un nākamā darba devēja savstarpējī atbildīgu un uz nākotni vērstu sadarbību;

- 5) pārņemtu citu valstu labo praksi aktīvās darba tirgus politikas attīstīšanā (Austrijas pieredze).

Jāmin, ka arī Latvijas labklājības nozare kā prioritāru mērķi ir izvēlējusies iekļaujoša darba tirgus izveidi un nodarbinātības veicināšanu, samazinot jauniešu – bezdarbnieku skaitu un to sociālās atsumtības risku.

Saskaņā ar Nodarbinātības valsts aģentūras (turpmāk- Aģentūra) datiem, 2010.gadā jauniešu – bezdarbnieku īpatsvars pret Aģentūras kopējo reģistrēto bezdarbnieku skaitu bija 14% (skat. 1. att.).

Bezdarbnieku skaits kopā un jauniešu – bezdarbnieku skaits sadalījumā pa Aģentūras regioniem 2010.gadā

1. att.

Lai nodrošinātu vienādas attieksmes principa ievērošanu pret jauniešiem – bezdarbniekiem, saskaņā ar sociālās iekļaušanas memorandu, valstij bija jāpaplašina aktīvo nodarbinātības pasākumu klāstu, lai uzlabotu bezdarbnieku iespējas apgūt jaunas un papildināt jau esošās prasmes un iemaņas.Tāpēc Nodarbinātības valsts aģentūra, balstoties uz statistiskās informācijas un tendenču nodarbinātības jomā izvērtējumu, 2010.gadā uzsāka aktīvu darbu, lai iespējami ātrāk uzsāktu jaunu aktīvo nodarbinātības pasākumu – aktivitāti „Jauniešu darba prakse,, Aģentūras Eiropas Sociālā fonda projekta ietvaros.

2. AKTIVITĀTES APRAKSTS

Aktivitāte „Jauniešu darba prakse” tika īstenota Aģentūras ESF projekta „Kompleksi atbalsta pasākumi” ietvaros no 2010.gada 1.augusta līdz 2011.gada 31.decembrim.

MĒRKIS – nodrošināt iespēju jaunietim – bezdarbniekam iegūt darba iemaņas (ietverot teorētiskās apmācības ar nosacījumu, ka apmācību ilgums nepārsniedz pusē no kopējā darba prakses laika).

ILGUMS – no 6 līdz 12 mēnešiem.

MĒRĶA GRUPA – bezdarbnieki vecumā no 18 līdz 24 gadiem, kuri ieguvuši pamatizglītību, vidējo vai augstāko izglītību un atbilst vismaz vienam no šādiem kritērijiem:

- pēc izglītības iegūšanas nav nodibinājuši darba tiesiskās attiecības;
- darba tiesiskās attiecības līdz dalībai darba praksē ir bijušas nodibinātas kopumā uz laiku ne ilgāku par sešiem mēnešiem;
- pēdējā bezdarba periodā nav saņēmuši atbalstu saskaņā ar normatīvajiem aktiem, kas nosaka kārtību, kādā īstenojami atbalstītās nodarbinātības pasākumi mērķa grupu bezdarbniekiem, un nav bijuši iesaistīti bezdarbnieku darba praksē vai apmācībā pie darba devēja atbilstoši normatīvajiem aktiem, kas nosaka kārtību, kādā īstenojama bezdarbnieku un darba meklētāju apmācība:
  - * „Apmācība praktisko darba iemaņu iegūšanai un uzturēšanai, ja darba devējs ir pašvaldība”;
  - * „Pasākumi noteiktām personu grupām”;
  - * „Apmācība pie darba devēja tam vajadzīgā speciālista sagatavošanai”;
  - * „Darba izmēģinājumi”.

ĪSTENO sadarbībā ar šādiem darba devējiem:

- komersantu (izņemot izglītības iestādi un ārstniecības iestādi);
- pašnodarbinātu personu;
- biedrību vai nodibinājumu (izņemot politisko partiju).

Darba praksi neorganizē nekvalificētos un mazkvalificētos darbos (vienkāršo profesiju darbi atbilstoši Profesiju klasifikatora devītajai pamatgrupai).

3. AKTIVITĀTES NORMATĪVAIS REGULĒJUMS

Uzsākot aktivitāti tās darbību regulēja 2008.gada 22.decembra (prot. Nr.94 82.§) **Ministru kabineta noteikumi Nr.1066 „Noteikumi par darbības programmas „Cilvēkressursi un nodarbinātība” papildinājuma 1.4.1.1.apakšaktivitāti „Kompleksi atbalsta pasākumi iedzīvotāju integrēšanai sabiedrībā un darba tirgū””,** kas stājas spēkā 2009.gada 30.janvārī, zaudējuši spēku 2011.gada 19.martā.

- 1) Minētajos noteikumos pirmie grozījumi tika izdarīti ar 2009.gada 14.jūlija (prot. Nr.48 61.§) Ministru kabineta noteikumiem Nr.784, kas stājas spēkā ar 2009.gada 29.jūliju. Minētie grozījumi precīzēja izmaksu pozīcijas, kas tika iekļautas un izmantojamas šo noteikumu 6.9.apakšpunktā minētās atbalstāmās darbības īstenošanai.
- 2) Nākamos grozījumus Ministru kabineta noteikumi Nr.1066 piedzīvoja 2009.gada 8.septembrī (prot. Nr.56 73.§) ar Ministru kabineta noteikumiem Nr.1044. Ar šiem grozījumiem tika precīzēta kārtība dotācijām, dotāciju aprēķinot no valstī noteiktās minimālās mēneša darba algas normālā darba laika ietvaros proporcionāli nostrādātajam laikam, kā arī papildinot projektu ar projekta finansēšanas plānu (tabulām jaunā redakcijā).
- 3) Nopietnus grozījumus aktivitāti regulējošie Ministru kabineta noteikumi Nr.1066 piedzīvoja ar 2010.gada 9.marta (prot. Nr.12 40.§) Ministru kabineta noteikumiem Nr.243. Ar šiem grozījumiem tika noteikts aktivitātes mērķis:

"2. Aktivitātes mērķis – ar kompleksiem (vairāku mērķa grupu bezdarbniekus aptverošiem un uz individuālām personas vajadzībām orientētiem) nodarbinātības atbalsta pasākumiem veicināt mērķa grupu bezdarbnieku iekļaušanos darba tirgū, mazinot sociālās atstumtības riskus un atbalstot mērķa grupu bezdarbnieku motivācijas un konkurētspējas paaugstināšanu darba tirgū."

Tāpat ar šiem grozījumiem tika noteikta projekta iesaistāmo personu mērķa grupa:

"4.¹ Aktivitātes mērķa grupa ir:

4.¹ 1. Bezdarbnieku un darba meklētāju atbalsta likumā noteikto mērķa grupu bezdarbnieki un bezdarbnieki, kas atbilst Komisijas 2008.gada 6.augusta Regulas (EK) Nr. 800/2008, kas atzīst noteiktas atbalsta kategorijas par saderīgām ar kopējo tirgu, piemērojot Līguma 87. un 88.pantu (vispārējā grupu atbrīvojuma regula), 2.panta 18.punktā noteiktajiem nelabvēlīgā situācijā esoša darba ņēmēja un 19.punktā noteiktajiem īpaši nelabvēlīgā situācijā esoša darba ņēmēja kritērijiem (Eiropas Savienības Oficiālais Vēstnesis, 2008.gada 9.augusts, Nr.L214/3);

4.¹ 2. bezdarbnieki vecumā no 18 līdz 24 gadiem, kuri ieguvuši pamata, vidējo vai augstāko izglītību, bet pēc izglītības iegūšanas nav nodibinājuši darba tiesiskās attiecības vai darba tiesiskās attiecības līdz dalībai pasākumā ir bijušas nodibinātas līdz sešiem mēnešiem;

4.¹ 3. bezdarbnieki, kuru apgādībā ir pirmsskolas vecuma bērns un kuri iesaistās kādā no finansējuma saņēmēja piedāvātajiem aktīvajiem nodarbinātības pasākumiem, kā arī atbilst vismaz vienam no šādiem kritērijiem:

4.¹ 3.1. personai ir noteikta invaliditāte;

4.¹ 3.2. persona ir vienīgais vecāks ģimenē, kam ir viens vai vairāki apgādājamie;

4.¹ 3.3. personai ir divi vai vairāki apgādājamie;

4.¹ 3.4. persona ir atzīta par trūcīgu."

Tika precizētas projekta atbalstāmās darbības – visa veida speciālistu konsultācijas u.tml.:

"6. Projekta ietvaros atbalstāmas ir šādas darbības:

6.1. individuālas speciālistu konsultācijas un grupu konsultācijas, kas veicina personas pašapziņas paaugstināšanos un motivāciju integrēties darba tirgū (ne vairāk kā 32 stundas) šo noteikumu 4.¹ 1.apakšpunktā minētās mērķa grupas bezdarbniekiem;

6.2. karjeras plānošanas konsultācijas šo noteikumu 4.¹ 1.apakšpunktā minētās mērķa grupas bezdarbniekiem;

6.3. jauniešu darba prakse (ietverot teorētiskās apmācības) šo noteikumu 4.¹ 2.apakšpunktā minētās mērķa grupas bezdarbniekiem, nodrošinot iespēju jauniešiem (bezdarbniekiem) iegūt darba iemaņas (prakse ilgst no sešiem līdz 12 mēnešiem);

6.4. atbalsta pasākumi šo noteikumu 4.¹ 3.apakšpunktā minētās mērķa grupas bezdarbniekiem, nodrošinot apgādībā esoša bērna pieskatīšanu pie finansējuma saņēmēja izvēlētiem pakalpojuma sniedzējiem (ne ilgāk kā sešus mēnešus);

6.5. asistenta (līdz četrām stundām dienā), ergoterapeita un surdotulka (līdz sešām stundām dienā) pakalpojumi personām, kurām noteikta invaliditāte un kuras iesaistās kādā no finansējuma saņēmēja piedāvātajiem aktīvajiem nodarbinātības pasākumiem;

6.6. pasākumi darba prasmju attīstībai darba vadītāja uzraudzībā (līdz sešiem mēnešiem):

6.6.1. darba terapija elementāro darba prasmju atjaunošanai vai apguvei (darbs no vienas līdz divām stundām darbdienā);

6.6.2. īslaicīgs algots darbs jeb darba izmēģinājumi apgūto darba prasmju nostiprināšanai (darbs no divām līdz četrām darbdienām nedēļā, atlikušajās darbdienās - individuālas speciālistu konsultācijas, dalība grupu darbā un pasākumos atkarības problēmas risināšanai);

6.6.3. praktiska apmācība darba vietā 40 stundas nedēļā (profesionālo prasmju apguve vai pilnveide)".

Pateicoties šiem grozījumiem projekta mērķa grupai aktivitātē „Jauniešu darba prakse” papildus darba praksei jauniešiem tika nodrošinātas dažādu speciālistu (psihologu, psihoterapeitu) konsultācijas, iespēja pieaicināt ergoterapeitu, surdotulkus, kā arī tika nodrošināta iespēja veikt praktisko apmācību darba vietā. Šajos Ministru kabineta grozījumos tika precizētas normas jauniešu darba prakses realizācijai, precizējot un atrunājot neskaidros ar aktivitātes īstenošanu saistītos jautājumus, kuri līdz šim netika precīzi skaidroti. Tika noteikta kārtība jauniešu ar invaliditāti iesaistīšanai aktivitātē, proti, noteica kā obligātu prasību pēc ergoterapeita slēdzienu gadījumos, ja aktivitātē tiek iesaistīti jaunieši ar invaliditāti, kā arī plānotās darba vietas apsekošanu un atzinuma sniegšanu par darba vietas atbilstību jaunieša veselības stāvoklim un vai iespējams darba vietu aprīkot ar tehniskajiem palīglīdzekļiem utt.:

„59. Sniedzot atbalstu darba prakses devējiem bezdarbnieku nodarbināšanai, finansējuma saņēmējs ievēro šādas prasības:

59.1. finansējuma saņēmējs ar izvēlēto darba prakses devēju slēdz līgumu par pasākuma īstenošanu. Saskaņā ar noslēgto līgumu darba prakses devējs:

59.1.1. no jauna izveido prakses vietu un slēdz līgumu par darba prakses īstenošanas kārtību. Līgumā par darba prakses īstenošanas kārtību nosaka darba prakses uzsākšanas un izbeigšanas nosacījumus, stipendiju saņemšanas kārtību, pušu pienākumus un tiesības, kā arī darba prakses periodu;

59.1.2. ja nepieciešams, nodrošina bezdarbnieka teorētisko apmācību darba prakses pienākumu izpildei (apmācību laiks nepārsniedz pusi no kopējā darba prakses laika);

59.1.3. nodrošina kvalificētu darba prakses vadītāju, kurš palīdz pasākumos iesaistītajiem bezdarbniekiem apgūt darba praksei nepieciešamās pamatprasmes un iemaņas (izņemot laiku, kad bezdarbnieks iegūst teorētiskās zināšanas). Par kvalificētu darba vadītāju uzskata personu, kas ir ieguvusi izglītību vai ne mazāk kā divus gadus ilgu darba pieredzi profesijā, kurā nodarbina bezdarbnieku;

59.1.4. atbilstoši ergoterapeita atzinumam pielāgo darba prakses vietu personām ar invaliditāti;

59.1.5. nodrošina personām ar invaliditāti nepieciešamo surdotulkus, pavadoņu un citu speciālistu pakalpojumus;

59.2. ja pasākumos iesaistītas personas ar invaliditāti, pirms viņu pieņemšanas darba praksei finansējuma saņēmēja izvēlēts ergoterapeits novērtē attiecīgajām personām piedāvātās darba prakses vietas un nosaka nepieciešamos pielāgojumus;

59.3. finansējuma saņēmēja izvēlēts ergoterapeits pēc piedāvātās darba prakses vietas novērtēšanas iesniedz finansējuma saņēmējam rakstisku atzinumu par darba prakses vietas atbilstību un darba prakses vietas pielāgošanai nepieciešamajiem tehniskajiem palīglīdzekļiem (aprīkojumu, tehniskajām sistēmām) atbilstoši personas ar invaliditāti funkcionālā traucējuma veidam, smaguma pakāpei un veicamajam darbam. Ergoterapeits nosaka arī surdotulka pakalpojumu nepieciešamību personām ar dzirdes traucējumiem. Ja ergoterapeits atzinumā norāda, ka attiecīgās personas nodarbināšana darba prakses devēja piedāvātajā darba prakses vietā nav iespējama, pasākums pie izvēlētā darba prakses devēja netiek īstenots.”

- 4) Nākamie grozījumi Ministru kabineta noteikumos Nr. 1066 tika veikti 2010.gada 8.jūnijā (prot. Nr.30 47.§) ar Ministru kabineta noteikumiem Nr.520. Šajos grozījumos attiecībā uz aktivitāti „Jauniešu darba prakse” labojumi netika veikti. Ar grozījumiem tika noteiktas projekta kopējās izmaksas un to sadalījumu starp valsts budžeta finansējumu un Eiropas sociālā fonda finansējumu:

Apakšaktivitātei pieejamais kopējais attiecināmais finansējums ir 12 223 940 latu, tai skaitā Eiropas Sociālā fonda finansējums – 11 082 145 lati un valsts budžeta finansējums – 1 141 795 lati."

- 5) Nākamie grozījumi tika izdarīti 2010.gada 10.augustā (prot. Nr.41 77.§) ar Ministru kabineta noteikumiem Nr.770

Ar šiem grozījumiem tika noteikts, ka jauniešu darba praksē iesaistītos jauniešus nenodarbina nekvalificētos un mazkvalificētos darbos. Tas būtiski izmainīja jauniešiem piedāvātās darba prakses vietas un sniedza iespēju strādāt kvalificētu darbu un līdz ar to arī paaugstināt piedāvātās darba prakses kvalitāti:

"6.² Šo noteikumu 6.3.apakšpunktā minētās atbalstāmās darbības ietvaros šo noteikumu 4.¹ 2.apakšpunktā minētās mērķa grupas bezdarbniekus nenodarbina nekvalificētos un mazkvalificētos darbos (vienkāršo profesiju darbi atbilstoši Profesiju klasifikatora devītajai pamatgrupai)."

Tāpat tika precizēta jauniešu darba prakses darba vadītāju darba kārtība un apmaksas noteikumi un ierobežots vienam darba prakses vadītājam piesaistīto jauniešu skaits (ne vairāk kā 5 cilvēki), kas deva iespēju jauniešiem kvalitatīvāk apgūt profesiju un ļāva izvairīties no situācijām, kad darba vadītājs nespēj jauniešiem sniegt pietiekoši lielu uzmanību un palīdzēt izvēlētās profesijas apguvē, sakarā ar lielo praktiski apmācāmo jauniešu skaitu:

"51.2.3. atlīdzības izmaksas (izņemot pabalstus un kompensācijas, no kurām neaprēķina ienākuma nodokli un valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas, kā arī izņemot premjās, materiālās stimulēšanas un naudas balvas) darba prakses vadītājam, kas strādā ar darba praksē iesaistītajiem bezdarbniekiem (viens darba vadītājs vada darba praksi pieciem bezdarbniekiem vai mazākam bezdarbnieku skaitam, ja darba devējs ir pieteicis mazāk darba prakses vietu), tai skaitā atalgojums nedrīkst pārsniegt 50 procentu no valstī noteiktās minimālās darba algas, ko izmaksā proporcionāli apmācāmo mērķa grupas dalībnieku skaitam, - par katru mērķa grupas dalībnieku darba prakses vadītājs saņem vienu piekto daļu no atlīdzības apmēra (attiecināms, ja īsteno šo noteikumu 6.3.apakšpunktā minēto atbalstāmo darbību)."

Tāpat tika noteikts apmācību laiks proporcionāli aktivitātes laikam, paredzot iespēju jauniešiem apmeklēt apmaksātas teorētiskās mācības atbilstoši praksei izvēlētajai profesijai, ja prakses laiks ir ilgāks par 6 mēnešiem (līdz pusei no jauniešu darba prakses laika), kā arī sniedza darba devējam iespēju izvēlēties teorētisko apmācību ilgumu, ja jauniešu darba prakses laiks aktivitātē ir mazāks par 6 mēnešiem, izdarot grozījumus Ministru kabineta noteikumos:

9. Izteikt 59.1.2.apakšpunktu šādā redakcijā:

"59.1.2. nodrošina teorētisko apmācību bezdarbniekiem darba prakses laikā esošo pienākumu izpildes nodrošināšanai, ja darba prakses laiks ir garāks par sešiem mēnešiem, un pēc darba prakses devēja ieskatiem, ja darba prakse nepārsniedz sešus mēnešus (apmācību laiks nedrīkst pārsniegt pusi no kopējā darba prakses laika);".

Lai organizētu aktivitātes „Jauniešu darba prakse” īstenošanu Aģentūras filiālēs visā Latvijā, tika izstrādāts un 2011.gada 12.aprīlī stājās spēkā Aģentūras iekšējais normatīvais akts Nr.20 „Iekšējie noteikumi sociālās iekļaušanas un aktīvā nodarbinātības pasākuma „Kompleksie atbalsta pasākumi” organizēšanai” kas noteica, ka:

- 1) Aģentūras filiāles Projekta karjeras konsultants:

- 1.1. informē un piedāvā jauniešiem aizpildīt pieteikuma anketu un reģistrē to atbilstoši Aģentūras filiāles Lietu sarakstam;
- 1.2. pārbauda jauniešu aizpildītajās pieteikuma anketās ietverto informāciju un to atbilstību noteiktajiem kritērijiem informācijas sistēmā BURVIS, kā arī pārbauda sistēmā pieejamo no VID saņemto informāciju par jauniešu darba periodu vēsturi, pārliecinoties, vai attiecīgais jaunietis nav tīcīs nodarbināts pie attiecīgā darba devēja vismaz 12 mēnešus pirms iesaistes darba praksē;
- 1.3. sniedz karjeras konsultāciju un atzinumu par jaunietim piemērotāko profesionālo ievirzi un atbilstošākajiem profesionālās darbības virzieniem;
- 1.4. sadarbībā ar darba devējiem veic jauniešu, kuri aizpildījuši pieteikuma anketu un saņēmuši atzinumu, atlasi iespējamai dalībai darba praksē;
- 1.5. atlasi izturējušam jaunietim izsniedz norīkojumu dalībai darba praksē;
- 1.6. sagatavo līgumu ar darba devēju par jauniešu darba prakses īstenošanu, ko paraksta Aģentūras filiāles vadītājs un darba devējs, kurš īstenos jauniešu darba praksi;
- 1.7. pēc līguma par darba prakses īstenošanu parakstīšanas:
  - 1.1.1. reģistrē to atbilstoši Aģentūras filiāles Lietu sarakstam un ievada informāciju par noslēgtajiem līgumiem ar darba devējiem par darba prakses īstenošanu un plānotajiem finanšu līdzekļiem tabulā „Līgumu par jauniešu darba prakses īstenošanu ar darba devējiem reģistrs un finanšu uzskaitē”;
  - 1.1.2. vienas darba dienas laikā ievada informāciju informācijas sistēmā BURVIS par darba devēju un prakses vietu;
  - 1.1.3. vienas darba dienas laikā ieskenētus līgumus ievieto Aģentūras servera mapē;
  - 1.1.4. piecu darba dienu laikā nodrošina informācijas ievadi resursu vadības sistēmā.

- 2) Darba praksē uz atlikušo līguma termiņu iesaista citu jaunieti, kurš atbilst kritērijiem, ja līdz noslēgtā līguma ar darba devēju par jauniešu darba prakses īstenošanu beigu termiņam ir atlikuši vairāk kā seši mēneši, un norīko to līdz iepriekšējā jaunieša līguma termiņa beigām, gadījumā, ja:
  - 2.1. darba praksē iesaistītais jaunietis zaudē bezdarbnieka statusu;
  - 2.2. starp darba devēju un jaunieti ir lauzts līgums par jauniešu darba praksi;
  - 2.3. darba devējs pieņem jaunieti pastāvīgā darbā.

- 3) Aģentūras filiāles Projekta karjeras konsultants:

- 4.1. līdz nākamā mēneša piektajam datumam organizē darba devēja Pieņemšanas – nodošanas aktu par jauniešu darba prakses īstenošanu (turpmāk – PNA) ar pielikumu, kā arī pamatojošo dokumentu un rēķinu saņemšanu plānotajos termiņos un pārbauda dokumentos ietvertās informācijas atbilstību līgumā par darba prakses īstenošanu noteiktajām prasībām un to atbilstības gadījumā saskaņo PNA ar pievienotām izmaksas pamatojošo dokumentu kopijām (maksājumu apliecināša dokumenta kopija par faktiski veiktajām izmaksām par jaunieša stipendiju iepriekšējā mēnesī, izmaksu apliecināša dokumenta (čeks/kvīts/rēķins) kopija par jaunieša obligāto veselības pārbaužu veikšanu, izmaksu apliecināša dokumenta (čeks/kvīts/rēķins) kopija par jaunieša teorētiskās apmācības izdevumiem, sertifikāta, apliecības vai diploma kopija par jaunieša teorētisko zināšanu apguvi);
- 4.2. iepriekš minēto dokumentāciju vīzē un iesniedz parakstīšanai Aģentūras filiāles vadītājam:
- 4.3. parakstītos PNA reģistrē atbilstoši Aģentūras filiāles Lietu sarakstam;
- 4.4. parakstītos PNA vienas darba dienas laikā ieskenētu ievieto Aģentūras servera mapē;

4.5. rēķinus vienas darba dienas laikā skenētus ievieto informācijas sistēmā „LiveLink”, izņemot Aģentūras Rīgas reģionālo filiāli, kura rēķinu oriģinālus un citus nepieciešamos finanšu dokumentus nogādā Aģentūras projektam trīs darba dienu laikā. Pārējās Aģentūras filiāles reizi mēnesī nodrošina rēķinu oriģinālu iesniegšanu Aģentūras projektam.

4) Aģentūras Projekts:

- 4.1. izdrukā iepriekš minēto dokumentāciju no Aģentūras servera mapes;*
- 4.2. pārbauda izmaksu atbilstību noslēgtajam līgumam par darba prakses īstenošanu un kopējai Līgumā norādītajai summai;*
- 4.3. vīzē to un 10 darba dienu laikā veic norēķinu;*
- 4.4. nodrošina grāmatvedības uzskaiti.*

5) Ja aktivitātē „Jauniešu darba prakse” iesaistās jaunietis ar invaliditāti, Aģentūras izvēlēts ergoterapeits novērtē attiecīgajam jaunietim piedāvāto darba prakses vietu un nosaka nepieciešamos pielāgojumus. Aģentūras izvēlēts ergoterapeits pēc piedāvātās darba prakses vietas novērtēšanas iesniedz Aģentūrai rakstisku atzinumu par darba prakses vai darba vietas atbilstību un darba prakses vai darba vietas pielāgošanai nepieciešamajiem tehniskajiem palīglīdzekļiem (aprīkojumu, tehniskajām sistēmām) atbilstoši jaunieša ar invaliditāti funkcionālā traucējuma veidam, smaguma pakāpei un veicamajam darbam. Ergoterapeits nosaka arī surdotulka pakalpojumu nepieciešamību jaunietim ar dzirdes traucējumiem. Ja ergoterapeits atzinumā norāda, ka attiecīgā jaunieša iesaistīšanās pie darba devēja piedāvātajā darba prakses vai darba vietā nav iespējama, aktivitāte pie izvēlētā darba devēja netiek īstenota. Īstenojot Pasākuma aktivitāti „Jauniešu darba prakse” darba devējs:

- 7.1. atbilstoši ergoterapeita atzinumam pielāgo darba prakses vietu jaunietim ar invaliditāti;*
- 7.2. nodrošina jaunietim ar invaliditāti nepieciešamo surdotulka, asistenta un citu speciālistu pakalpojumus.*

6) Aģentūras Projekts:

- 7.3. izdrukā attiecīgo dokumentāciju no Aģentūras servera;*
- 7.4. pārbauda izmaksu atbilstību noslēgtajam līgumam ar darba devēju par darba prakses vai darba vietas īstenošanu un kopējai līgumā norādītajai summai, un pieprasījumu vienreizējās dotācijas saņemšanai;*
- 7.5. vīzē tos un veic norēķinu;*
- 7.6. nodrošina grāmatvedības uzskaiti.*

7) Aģentūras filiāles Projekta karjeras konsultants veic pārbaudi pie darba devēja vismaz vienu reizi aktivitātes īstenošanas laikā, kā arī gadījumos, kad tiek veikta papildu jauniešu iesaistīšana vai to nomaiņa:

- 7.1. Līguma ar darba devēju par jaunieša darba prakses īstenošanu īstenošanas periodā vai sūdzību gadījumā par darba devēju, kurš īsteno darba praksi, un sastāda Pārbaudes aktu;*
- 7.2. Pārbaudes aktu paraksta Aģentūras filiāles Projekta karjeras konsultants, kas veic pārbaudi un darba devējs vai tā pārstāvis;*
- 7.3. Pārbaudes aktu vienas darba dienas laikā reģistrē Pārbaudes aktu reģistrā un skenētu ievieto Aģentūras servera mapē;*
- 7.3.1. Līguma par darba prakses īstenošanu īstenošanas periodā vai sūdzību gadījumā par darba devēju, kurš īsteno darba praksi, un sastāda Pārbaudes aktu,*

- 7.3.2. *Pārbaudes aktu paraksta Aģentūras filiāles Projekta karjeras konsultants, kas veic pārbaudi un darba devējs vai tā pārstāvis;*
- 7.3.3. *Pārbaudes aktu vienas darba dienas laikā reģistrē Pārbaudes aktu reģistrā un skenētu ievieto Aģentūras servera mapē.*
- 8) Ja Aģentūras filiāle saņem sūdzību par darba devēju, kurš īsteno Pasākuma aktivitāti, Aģentūras filiāles Projekta karjeras konsultants veic pārbaudi Pasākuma aktivitātes īstenošanas vietā divu darba dienu laikā no sūdzības saņemšanas.
- 9) Aģentūras filiāles Projekta karjeras konsultants, veicot pārbaudi pie darba devēja, kurš īsteno aktivitāti „Jauniešu darba prakse”, un konstatējot līguma saistību neizpildi, triju darba dienu laikā no Pārbaudes akta sastādīšanas dienas elektroniski par to informē Aģentūras Projektu.

4. AKTIVITĀTĒ IE SAISTĪTO BEZDARB NIEKU MĒRĶA GRUPAS ANALĪZE

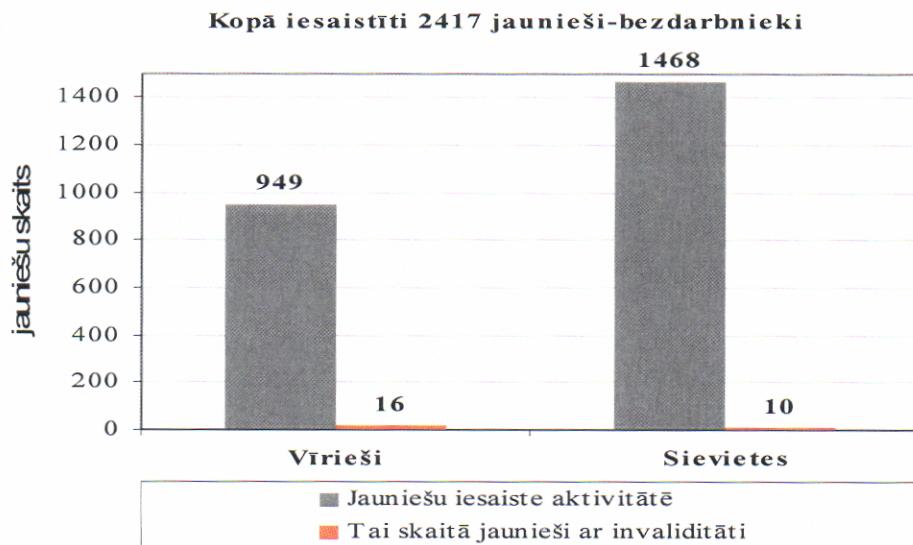
Atbilstoši normatīvajiem aktiem, Projekta mērķim un Aktīvo nodarbinātības un bezdarba samazināšanas preventīvo pasākumu rezultatīvo rādītāju un finanšu līdzekļu sadales komisijas apstiprinātajiem rezultatīvajiem rādītājiem 2010.gada 14.jūlijā tika plānots aktivitātē iesaistīt 1181 jaunieti – bezdarbnieku. Ņemot vērā aktivitātes lielo popularitāti un jauniešu vēlmi piedalīties jauniešu darba praksē, rezultatīvie rādītāji vairākkārtīgi tika palielināti – 2010.gada 29. jūlijā uz 1288, 24.septembrī uz 1920, bet 10.decembrī jauniešu – bezdarbnieku skaits jau sasniedza 2125. Aktivitātes noslēguma rezultāti liecina, ka kopumā 2010.gadā tika iesaistīti 2244 jaunieši – bezdarbnieki.

Pamatojoties uz Labklājības ministrijas 2011.gada 24.janvāra vēstuli Nr.17.2-05/189 „Par aktīvā nodarbinātības pasākuma „Kompleksie atbalsta pasākumi” aktivitātes „Darba vieta jaunietim” izveidi” tiek pārtraukta jaunu darba prakses vietu jauniešiem bezdarbniekiem veidošana un aktivitātes „Jauniešu darba prakse” ieviešana tiek pārtraukta ar 2011.gada 1.janvāri. Šī iemesla dēļ 2011.gadā aktivitātē tika iesaistīti tikai 173 jaunieši – bezdarbnieki un tika izpildītas 2010.gadā uzņemtās līgumsaistības.

4.1. MĒRĶA GRUPAS STATISTISKAIS PORTRETS

Aktivitātes īstenošanas periodā tika iesaistīti **2417** jaunieši – bezdarbnieki 5 Latvijas reģionos, no tiem 26 jaunieši ar invaliditāti (skat. 2. att.). Aktivitātē piedalījās 1468 jaunietes un 949 jaunieši.

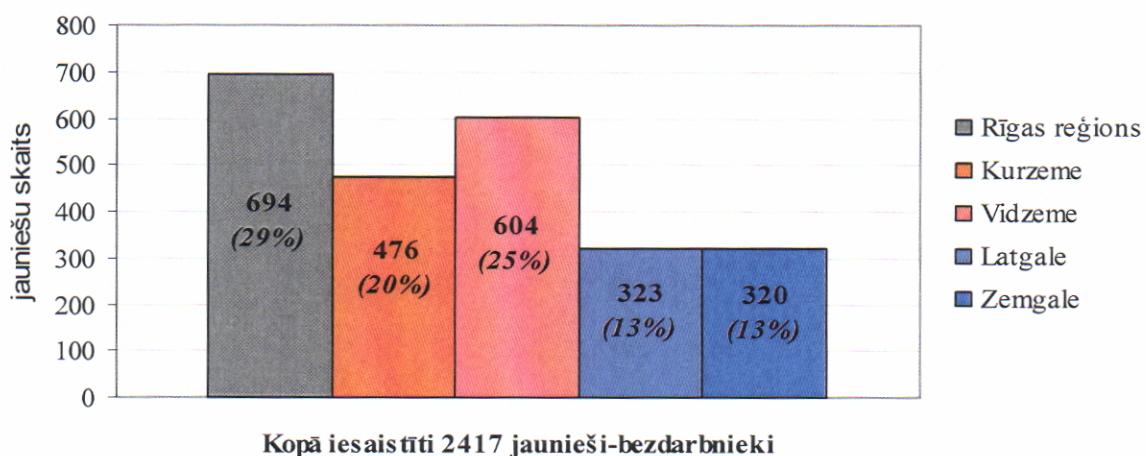
Iesaistīto jauniešu skaits pēc dzimuma, t.sk. jaunieši ar invaliditāti

2. att.

3. attēlā ietvertā informācija uzskatāmi parāda, ka visvairāk jauniešu – bezdarbnieku tika iesaistīti Rīgas reģionālajā filiālē, kas skaidrojams ar faktu, ka lielākā iedzīvotāju daļa un jo īpaši jaunieši koncentrējas Rīgas pilsētā. Tādēļ jauniešu iesaiste šajā filiālē ir notikusi visaktīvāk.

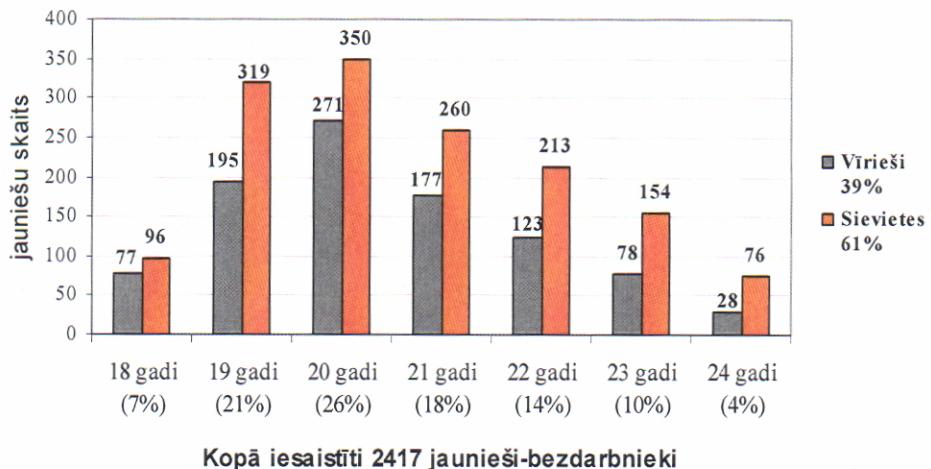
Iesaistīto jauniešu skaits sadalījumā pa Aģentūras reģioniem

3. att.

Tā kā aktivitātes mērķa grupa bija jaunieši – bezdarbnieki vecumā no 18 līdz 24 gadiem, redzam, ka iesaistīto jauniešu skaits sadalījumā pa vecumiem (4. att.) pārsvarā piedalījās jaunieši 20 gadu vecumā, kopā 621 jeb 26%, otra populārākā grupa bija 19 gadus veci jaunieši, kopā 514, jeb 21% no iesaistītajiem jauniešiem- bezdarbniekiem.

Iesaistīto jauniešu skaits sadalījumā pa vecumiem

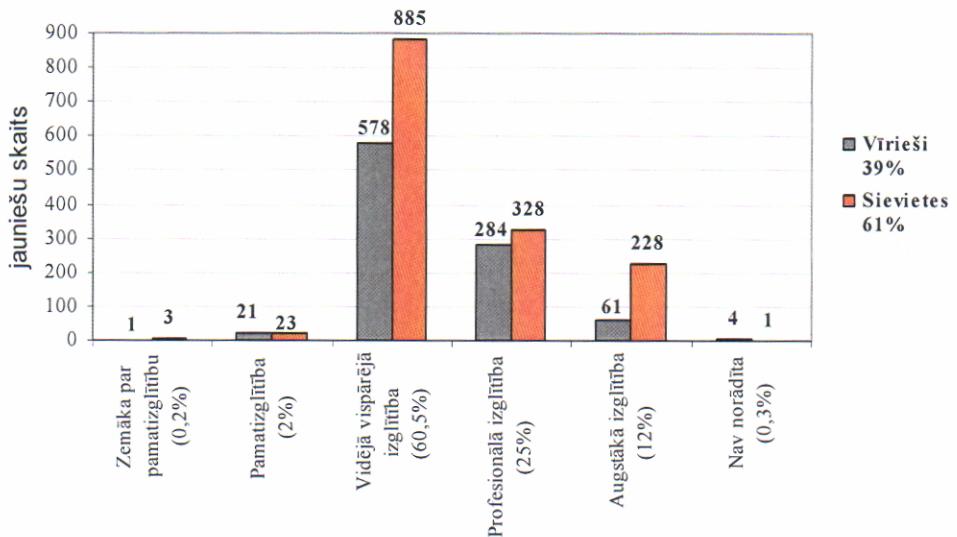

4. att.

Sniedzot izvērtējumu par aktivitātes rezultātiem, būtiski ir uzsvērt jauniešu izglītības līmeņa nozīmi veiksmīgas jauniešu darba prakses īstenošanā. Aktivitātes īstenošanā iesaistītie darba devēji labprāt izvēlējās jauniešus ar iegūtu profesionālo izglītību vai praktiskām iemaņām, kas nepieciešamas piedāvātajā prakses vietā.

Tomēr aktivitātē iesaistīto jauniešu izglītības līmenis, kā liecina Aģentūras dati, būtiski atšķiras no darba devēju vēlmēm. 5. att. attēlā redzams, ka 60,5% jauniešu ir ar iegūtu vidējo vispārējo izglītību, un tikai 25% jauniešu ir profesinālā izglītība. Kā norāda aktivitātes īstenošanā iesaistītās stādu audzētavas „Dimzas” vadītājs G. Vītolīņš: „*Nozarē trūkst zinošu speciālistu un ļoti gaidam jaunos speciālistus. Ir daudz dažādu darbu, kas prasa labas iemaņas un pieredzi. Jaunus cilvēkus noteiki varētu apmācīt, bet labākos, kuriem būtu patiesa interese, varētu paturēt pastāvīgā darbā*”.

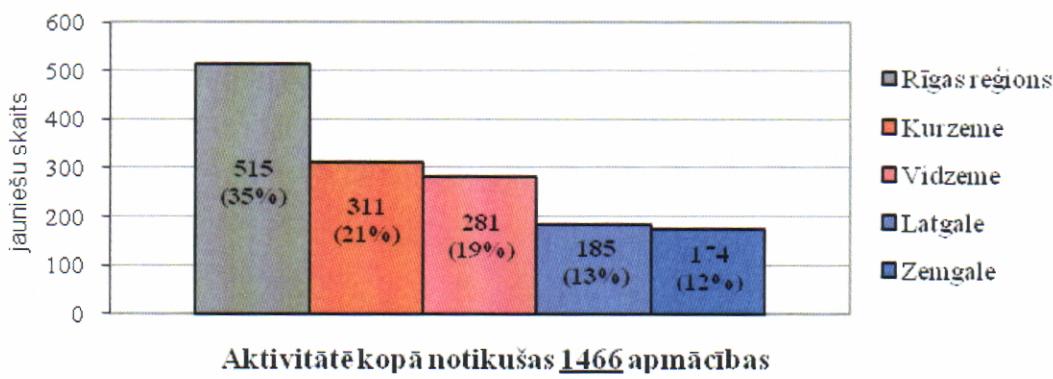
Iesaistīto jauniešu skaits sadalījumā pa izglītības līmeniem

5. att.

Aktivitātes īstenošanā iesaistītajiem darba devējiem, iesniedzot pieteikumu par prakses īstenošanu, tika lūgts norādīt jauniešiem – bezdarbniekiem prakses pienākumu veikšanai nepieciešamo teorētisko apmācību jomu, kas nepieciešama jaunietim darba prakses laikā esošo pienākumu veikšanai. Aktivitātes ietvaros 1466 jauniešiem – bezdarbniekiem tika nodrošināta iespēja papildināt teorētiskās zināšanas.

B/d – jauniešu skaits, kuri piedalījušies apmācībās aktivitātē "Jauniešu darba prakse" sadalījumā pa Aģentūras reģioniem

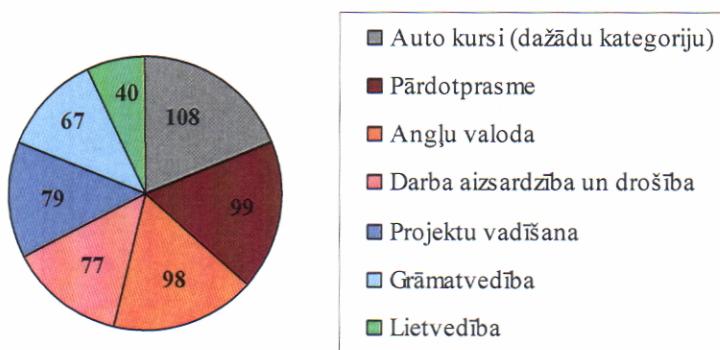
6. att.

Secināms, ka vairāk kā puse no jauniešiem izmantoja iespēju iegūt jaunas teorētiskās zināšanas atbilstoši izvēlētajai darba prakses specifikai, vai arī padziļināja esošās zināšanas izvēlētajā profesijā. Visvairāk šo iespēju izmantoja jaunieši no Rīgas un Kurzemes reģioniem (skat. 6. att.).

Kā būtisks aktivitātes lietderības un kvalitātes rādītājs jāmin fakti, ka pēc prakses līguma beigām **687** no iesaistītajiem jauniešiem – bezdarbiekiem iekārtojās patstāvīgā darbā (skat. 8. att.).

4.2. MĀCĪBU KURSI UN DARBĀ IEKĀRTOŠANĀS PĒC DALĪBAS AKTIVITĀTĒ

Apmeklētākie mācību kursi aktivitātē "Jauniešu darba prakse" (b/d – jauniešu skaits)

Kopā apmācību kursoši piedalījušies 1029 jaunieši
7. att.

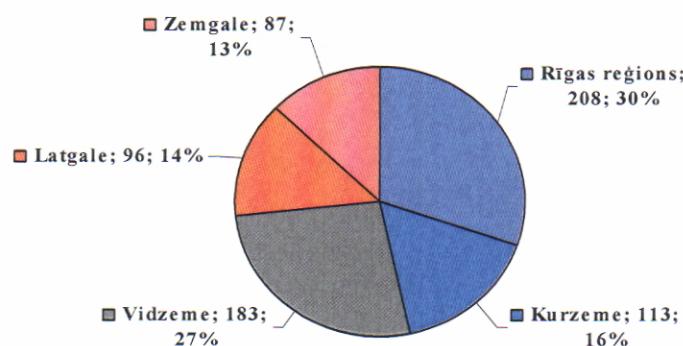
7. att. redzams, ka jaunieši visbiežāk teorētiskās apmācības apguvuši dažādu kategoriju autovadītāju apliečības iegūšanai (*108 jaunieši*). Apmēram tikpat daudz jauniešu apguvuši un papildinājuši svešvalodu zināšanas (*114 jaunieši*), no kurām vislielākā atsaucība ir angļu valodai (*98 jaunieši*), papildus tika apmeklēti arī krievu valodas (*7 jaunieši*), vācu valodas (*8 jaunieši*) un spāņu valodas (*1 jaunietis*) mācību kursi. Bez svešvalodu mācībām daudzi jaunieši apmeklējuši mācību kursus, kas saistīti ar pārdošanas prasmi (*99 jaunieši*).

Vairāki jaunieši strādājuši darba praksēs, kas prasa papildus specifiskas zināšanas atbilstoši izvēlētajai profesijai. Zemāk redzamajā tabulā (*skat. 1.tabula*) apkopota informācija par retāk sastopamajiem teorētiskajiem apmācību kursiem, kurus jaunieši apmeklējuši specifisku zināšanu ieguvei mācību prakses vajadzībām.

<u>Jaunieši, kuri apmeklējuši mācību kursus ar specifiskiem novirzieniem</u>	
1.	Aktualitātes bērnu un jauniešu sportā
2.	Apzaļumošanas speciālists
3.	Benzīna motorzāga vadītājs
4.	Darījumu sarunas un starpniecība
5.	Efektīvas atbalsta iespējas cilvēkiem krīzes situācijās
6.	Lokmetinātājs metināšanā ar mehanizēto iekārtu aktīvās gāze vidē
7.	Nūjošanas instruktora kvalifikācija
8.	Paškontroles principi un pārtikas nekaitīguma nodrošināšanas sistēma HCCP
9.	Polimēra plastikas veidošanas māksla
10.	Radošā domāšana
11.	Rekreācijas tūrisms Latvijas laukos
12.	Saistību bezstrīdus piespiedu izpilde
13.	Stropētājs
14.	Tekstilmazaīkas tehnikas
15.	Telīšu veiksmīgas izaudzināšanas nosacījumi no dzimšanas līdz apsēklošanai un dzemdībām

1. tab.

Jauniešu skaits, kuri iekārtojušies darbā pēc dalības aktivitātē "Jauniešu darba prakse" sadalījumā pa Aģentūras reģioniem

Pēc dalības aktivitātē darbā kopā iekārtojušies

687 jaunieši*

8. att.

Analizējot datus (*skat. 8. att.*), secināms, ka vislielākais patstāvīgā darbā iekārtojušos jauniešu skaits ir Rīgas reģionā, kas tieši korelē ar jauniešu iesaistes aktivitāti teorētisko zināšanu apguvē. Darba devēji novērtējuši iegūtās jauniešu teorētiskās zināšanas un tās sasaisti ar prakstiskā darba pieredzi.

5. DARBA DEVĒJU ANALĪZE

Finanšu un ekonomiskās krīzes laikā nemainīga paliek atziņa, ka mūsdienās darba devēja vērtīgākais kapitāls ir tā darbinieki, turklāt – veseli, radoši un prasmīgi darbinieki. Tikai šādi darbinieki spēj kvalitatīvi un efektīvi īstenot uzņēmumā izvirzītos mērķus, kāpināt darba produktivitāti un uzņēmuma konkurētspēju. Pušu veiksmīgas sadarbības pamatā ir dialogs – vēlme ieklausīties, izprast un vienoties par risinājumiem, lai sasniegtu darba devēju un darbinieku kopīgos mērķus.

5.1. DARBA DEVĒJU ATLASES KRITĒRIJI

Lai darba devēji varētu pieteikties un īstenot aktivitāti „Jauniešu darba prakse” tiem bija jāatbilst sejkojošiem atlases kritērijiem:

- ir reģistrēts saskaņā ar attiecīgo saimniecisko, profesionālo vai cita rakstura darbību reglamentējošo normatīvo aktu prasībām;
- tam nav nodokļu un valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu parādu;
- nav pasludināta tā maksātnespēja, tas neatrodas likvidācijas stadijā, tā saimnieciskā darbība nav apturēta vai pārtraukta, kā arī nav uzsākta tiesvedība par darbības izbeigšanu, maksātnespēju vai bankrotu;
- tam ir licence akreditācijas lapa vai sertifikāts attiecīgo pakalpojumu sniegšanai, ja tā nepieciešamību nosaka likums;
- nodrošina organizēt darba praksi atbilstoši Latvijas Republikas Profesiju klasifikatoram izņemot 9.pamatgrupas profesijās (t.i. vienkāršajās profesijās), kā arī reglamentētajās profesionālajās darbībās atbilstoši likumam „Par reglamentētajā profesijām un profesionālo kvalifikāciju atzīšanu”;
- nodrošina ar no jauna izveidotu darba prakses vietu (atbilstoši Ministru kabineta 2008.gada 10.marta noteikumos Nr.166 „Noteikumi par aktīvo nodarbinātības pasākumu un preventīvo bezdarba samazināšanas pasākumu organizēšanas un finansēšanas kārtību un pasākumu īstenotāju izvēles principiem” 47.1.apakšpunktā noteiktajai jaunas darba vietas definīcijai – darba devējs var pieteikt tikai no jauna izveidotas darba vietas (darba vietā vismaz četras mēnešus pirms bezdarbnieka dalības pasākumā uzsākšanas nav tikusi nodarbināta neviens cita persona un attiecīgais bezdarbnieks nav tīcis nodarbināts pie attiecīgā darba devēja vismaz 12 mēnešus pirms iesaistes pasākumā));
- nodrošina teorētisko apmācību, kas nepieciešama jaunietim darba prakses laikā esošo pienākumu izpildes nodrošināšanai, ja darba prakses ilgums pārsniedz 6 mēnešus (apmācību ilgums nepārsniedz pusi no kopējā darba prakses laika);
- pretendentam vai tā personālam ir darba prakses īstenošanai atbilstoša izglītība un profesionālā pieredze, bet darba praksi īstenošanas vietā ir atbilstoša materiāli tehniskā bāze, kas nepieciešama konkrētās darba prakses īstenošanai;
- nodrošina kvalificētu darba prakses vadītāju, kurš:

- palīdz iesaistītajiem jauniešiem apgūt nepieciešamās pamatprasmes un iemaņas darba prakses laikā (viens darba prakses vadītājs vada darba praksi pieciem bezdarbniekiem vai arī mazākam bezdarbnieku skaitam);
- ir ieguvis izglītību vai ne mazāk kā divus gadus ilgu darba pieredzi profesijā, kurā īstenojama darba prakse;
- pēdējo triju gadu laikā no pieteikuma iesniegšanas dienas nav konstatēti pretendenta būtiski profesionālās darbības pārkāpumi attiecīgajā darbības nozarē, kā arī vides aizsardzības, konkurences un darba tiesību jomā (pamatojoties uz spēkā stājušos tiesas spriedumu vai citas kompetentas institūcijas atzinumu);
- pretendents vai tā pārvaldes institūciju locekļi nav ar tiesas spriedumu atzīti par vainīgiem līdzdalībā noziedzīgā organizācijā, korupcijā, krāpnieciskās darbības finanšu jomā vai noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijā;
- pēdējā gada laikā nav pārkāpis līguma par pasākumu īstenošanu noteikumus (ja šāds līgums ar Aģentūru ir bijis noslēgts).

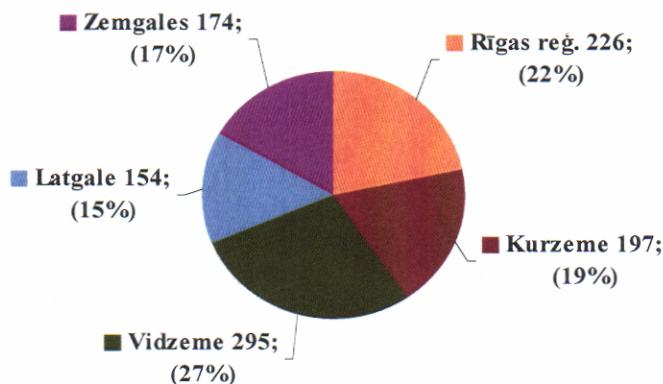
5.2. DARBA DEVĒJU ATLASES KĀRTĪBA

- Darba devēju izvēli veic Aģentūras filiāles izveidota aktīvo nodarbinātības pasākumu īstenotāju izvēles komisija (turpmāk – *Komisija*), kas darbojas atbilstoši Aģentūras direktora apstiprinātam Aģentūras filiālu aktīvo nodarbinātības pasākumu īstenotāju izvēles komisijas nolikumam un šī nolikuma pielikumā pievienotajai īstenotāja izvēles kārtībai.
- Aģentūras filiāles Projekta karjeras konsultants:
  - informē darba devējus par iespēju iesaistīties darba prakses īstenošanā un iesniegt pieteikumu tajā Aģentūras filiālē, kuras administratīvajā teritorijā plāno darba prakses īstenošanu;
  - pieņem iesniegtos darba devēju pieteikumus un reģistrē tos atbilstoši Aģentūras filiāles Lietu sarakstam;
  - apkopo iesniegtos darba devēju pieteikumus, kuri vēlas īstenot darba praksi un iesniedz tos izvērtēšanai Komisijā.
- Komisija saskaņā ar darba devēju izvēles kārtību izvērtē iesniegtos darba devēju pieteikumus par darba prakses īstenošanu.
- Komisija atbilstoši Administratīvā procesa likuma prasībām pieņem un informē darba devēju par lēmumu atbalstīt vai atteikt pieteikumu par Pasākuma aktivitātes „Jauniešu darba prakse” īstenošanu.
- Aģentūras filiāles Projekta karjeras konsultants ne vēlāk kā piecu darba dienu laikā no lēmuma pieņemšanas dienas darba devējiem nosūta pieņemto Komisijas lēmumu un atbalstītos darba devējus uzaicina noslēgt līgumu par darba prakses īstenošanu.

5.3. DARBA DEVĒJU DALĪBAS ANALĪZE

Latvijā kopā aktivitātē „Jauniešu darba prakse” iesaistījušies 1046 darba devēji. Visvairāk – 27% (295 darba devēji) no tiem iesaistījās Vidzemes reģionā:

Darba devēju skaits aktivitātē „Jauniešu darba prakse” sadalījumā pa Aģentūras reģioniem

9.att.

Liela darba devēju aktivitāte bija vērojama Rīgas reģionā, kur iesasitījās 229 uzņēmumi, bet vismazākā iesaiste bija Latgales reģionā, kur darba devēji piedāvāja tikai 15% no visām jauniešu darba prakses vietām (*skat 9.att.*).

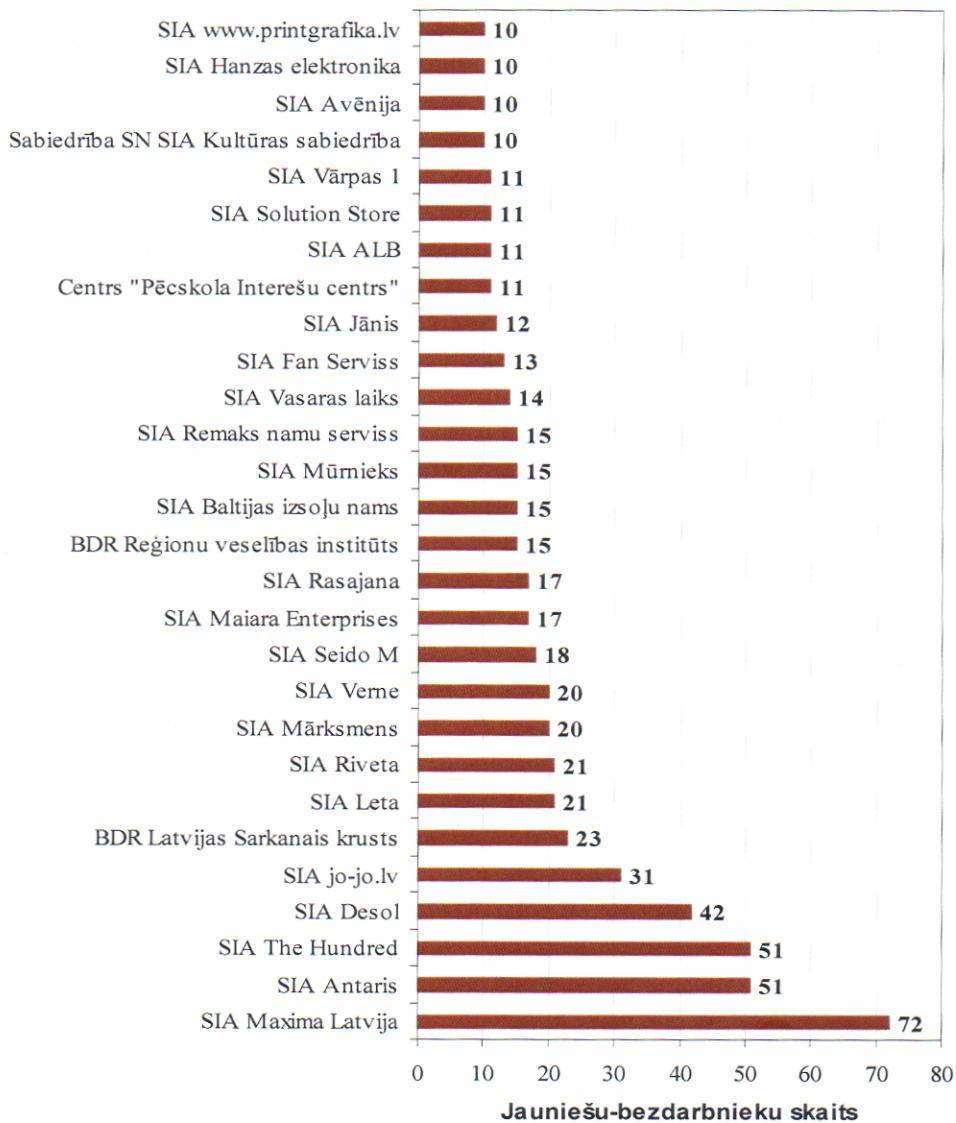
Darba devēji piedāvāja plašu vakanču klāstu. Redzams (*skat. 2.tab.*), ka populārākās profesionālās jomas, kurās darba devēju piedāvātajās prakses vietās vēlējās iesaistīties jaunieši izvēlējās pieteikties, bija šādas:

Populārākās sfēras, kurās iesaistīti bezdarbnieki – jaunieši aktivitātē „Jauniešu darba prakse”	
1.	Pārdošana un tirdzniecība
2.	Informācijas tehnoloģijas
3.	Klientu apkalpošana
4.	Grāmatvedība un finanses
5.	Lauksaimniecība un mežsaimniecība
6.	Administratīvais darbs
7.	Projekta vadīšana/Asistēšana
8.	Būvniecība
9.	Tūrisms
10.	Mehānika/Tehnika

2.tab.

Analizējot uzņēmumu dalību aktivitātes īstenošanā, secināms, ka vislielāko dalību aktivitātē realizēja SIA Maxima Latvija, SIA Antaris un SIA The Hundred, kuri kopumā iesaistīja 174 jauniešus (*skat. 10. att.*).

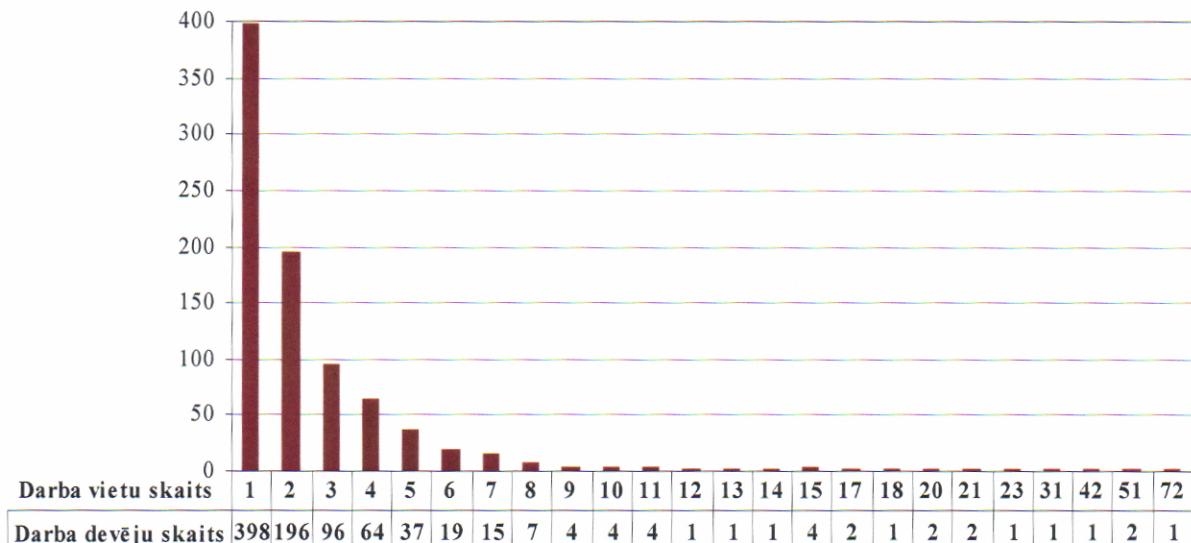
**Uzņēmumi, kuros iesaistīti visvairāk jaunieši-bezdarbnieki
aktivitātē "Jauniešu darba prakse"**

10. att.

Tomēr lielākā daļa darba devēju, īpaši ekonomiski mazaktīvajos reģionos, nodrošināja savos uzņēmumos pa vienai darba prakses vietai (*skat. 11. att.*).

**Aktivitātes „Jauniešu darba prakse” iesaistīto uzņēmumu skaits
sadalījumā pa aizpildītajām darba vietām**

11. att.

6. AKTIVITĀTES FINANŠU ANALĪZE

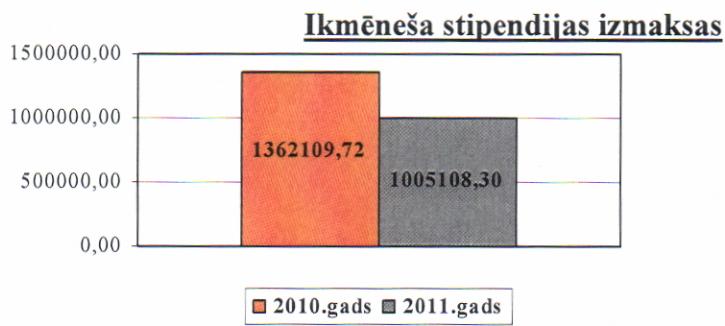
Aktivitāte „Jauniešu darba prakse” tika finansēta no Eiropas Sociālā fonda līdzekļiem un valsts budžeta finanšu līdzekļiem. Aktivitātei kopumā tika izlietoti **LVL 1 433 486,74**, no tiem:

- 2010. gadā – **2244** jaunieši-bezdarbnieki – kopā izlietoti **LVL 1 655 816,16**, t.sk. ESF finansējums LVL 1 458 442.87
- 2011. gadā – **173** jaunieši-bezdarbnieki – kopā izlietoti **LVL 1 433 486,74**, t.sk. ESF finansējums LVL 1 312 930.51

Pamatojoties uz normatīvajiem aktiem, finanšu līdzekļi tika izmantoti šādās izmaksu pozīcijās:

- 💡 Jauniešu ikmeneša stipendijai LVL 120 apmērā par viena mēneša darba dienām, ko izmaksā proporcionāli faktiskajam darba prakses vai teorētisko apmācību laikam attiecīgajā mēnesī.

Ja jaunietis iesaistījās vienlaikus vairākos aktīvajos nodarbinātības pasākumos un/vai preventīvos bezdarba samazināšanas pasākumos un ja par dalību iepriekš minētajos pasākumos tika paredzēts arī finansiālais atbalsts (ikmeneša stipendija, darba algas dotācija, ikmeneša dotācija biznesa plāna īstenošanas sākumposmā, dotācijas reģionālās mobilitātes veicināšanai), to piešķīra par dalību tikai vienā pasākumā – tajā, kurā jaunietis tika iesaistīts vispirms, ievērojot nosacījumu, ka finansiālais atbalsts, tajā skaitā komercdarbības dotācija, tam pašam mērķim vai tām pašām darbībām nav piešķirts ar citu finanšu atbalsta instrumentu starpniecību.

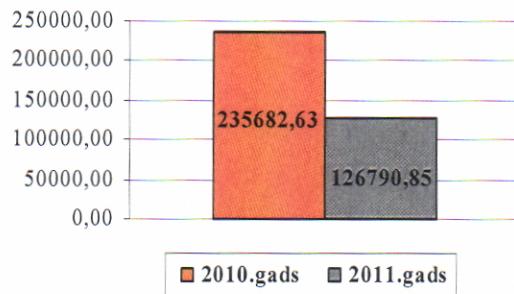

12. att.

2010.gadā jauniešu – bezdarbnieku stipendijām tika izlietoti 1 362 109,72, bet 2011.gadā 1 005 108,30 lati (skat. 12. att.).

- Darba prakses vadītāja atalgojumam, 50% apmērā no valstī noteiktās minimālās darba algas, ko izmaksā proporcionāli apmācāmo jauniešu skaitam. Par katru jaunieti darba prakses vadītājs saņem vienu piekto daļu no atlīdzības apmēra. Viens darba prakses vadītājs vada darba praksi pieciem jauniešiem vai mazākam jauniešu skaitam, ja darba devējs ir pieteicis mazāk darba prakses vietu:

Atlīdzības izmaksas darba prakses vadītājiem, (Ls)

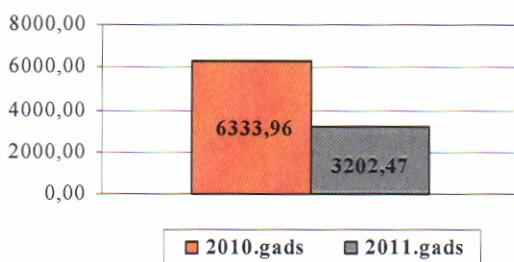

13. att.

2010.gadā darba praskes vadītāja atalgojumam tika izlietoti līdzekļi 235 682,63 LVL apmērā, bet 2011.gadā 126 790,85 LVL apmērā (skat. 13. att.).

- Jauniešu veselības pārbaužu veikšanai, kuras paredzētas normatīvajos aktos par obligātajām veselības pārbaudēm:

Obligātās veselības pārbaudes, (Ls)

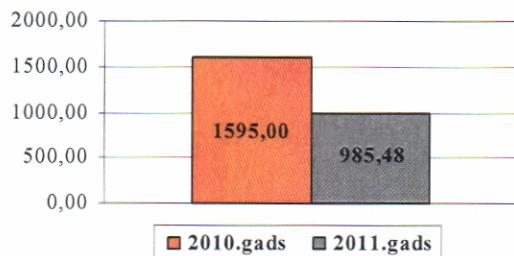

14. att.

2010.gadā obligātā veselības pārbaudē tika izlietoti līdzekļi 66333,96 LVL apmērā , bet 2011.gadā 3202,47 LVL (skat.14. att.).

- Nelaimes gadījumu apdrošināšana (kas var notikt darba prakses laikā ar iesaistītajiem jauniešiem) tika finansēti pamatojoties uz iepirkuma līgumiem ar A/S „BALTA” un A/S „BTA”. Apdrošināšanas izmaksas bija šādas (skat.15. att.):

Nelaimes gadījumu apdrošināšanas izmaksas, (Ls)

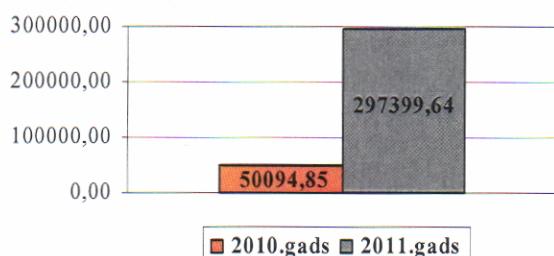

15. att.

Aktivitātes periodā tika apdrošināti visi aktivitātē iesaistītie jaunieši. 2010.gadā šim mērķim tika izlietoti līdzekļi 1595,00 LVL apmērā, bet 2011.gadā 985,48 LVL apmērā.

- Jauniešu teorētiskajai apmācībai (skat.16. att.).

Ekspertru un mācībspēku izmaksas

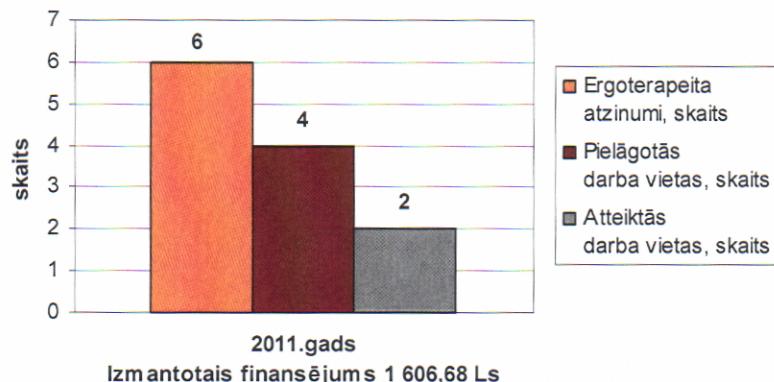
16. att.

Teorētiskās apmācības jaunieši varēja izvēlēties saistībā ar prakses profesiju. Apmācību kursu izvēle notika pamatojoties uz darba devēja izvērtējumu par tā atbilstību. Pēc teorētisksās apmācības visi jaunieši ieguva teorētisko apmācību apliecinotus dokumentus (sertifikātus, diplomus, apliecības).

- Darba prakses vietas pielāgošanas veikšanai jauniešiem ar invaliditāti, atbilstoši ergoterapeita atzinumam (skat.17. att.).

Aktivitātes ietvaros darba vietas pielāgojums bija nepieciešams 4 jauniešiem-bezdarbniekiem (skat.17. att.).

Ergoterapeita atzinumi un finansējums 2011. gadā

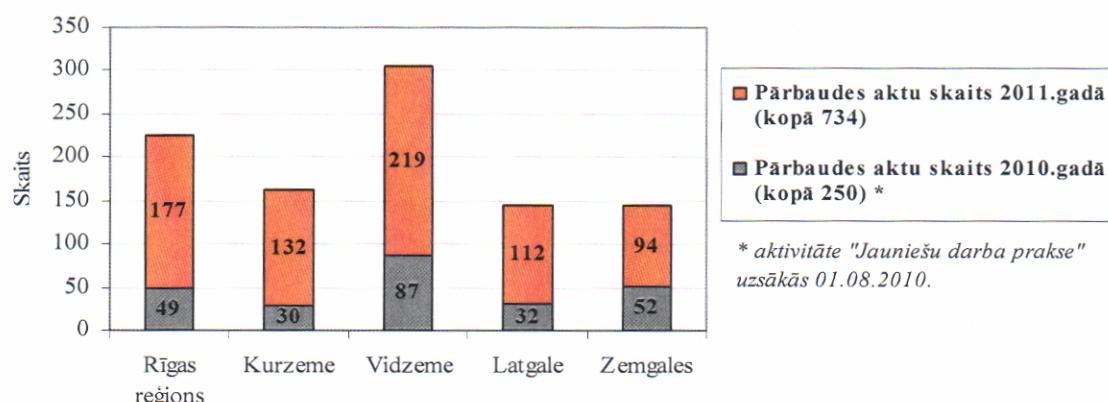

17. att.

7. AKTIVITĀTES ĪSTENOŠANAS PĀRRAUDZĪBA

Pamatojoties uz normatīvajiem aktiem, visā aktivitātes periodā kopumā tika veiktas 984 pārbaudes pie darba devējiem.

Veiktās pārbaudes pie darba devējiem aktivitātē „Jauniešu darba prakse” 2010. un 2011. gadā sadalījumā pa Aģentūras reģioniem

18. att.

Veicot pārbaudes pie aktivitātes īstenotājiem – darba devējiem, lielākoties netika konstatēti būtiski pārkāpumi un netabilstībās. Darba devēji un jaunieši izteica pateicību par iespēju piedalīties aktivitātes īstenošanā:

- „Gandarīti par iespēju iesaistīties šādā Aģentūras organizētā pasākumā. Ir iespēja apgūt zināšanas teorētiski un praktiski.”;
- „Jaunieši apmierināti ar darba praksi, darbs patīk. Darba vadītājs sniedz nepieciešamo palīdzību darba prasmju apguvē.”;
- „Darba devējs ar praktikanti ļoti apmierināts – pēc pasākuma jaunieti nems patstāvīgā darbā.”;
- „Darba devējs ieguvis zināt gribotu darbinieku ar atbildības sajūtu. Darba devējs apsver iespēju slēgt nākotnē ar darba nēmēju darba līgumu.”.

Tika konstatētas dažas nepilnības un uzdots tās novērst:

- *sakārtot darba drošības žurnālu, algu izmaksas sarakstus;*
- *informēt par darba vad. maiņu viņa slimības laikā;*
- *veikt savlaicīgi bedarbnieku – jauniešu sitpendiju izmaksas.*

SECINĀJUMI

1. Aktivitātes „Jauniešu darba prakse” mērķis tika sasniegts. Aktivitātē tika nodrošināta dalība 2417 jauniešiem – bezdarbniekiem, kuri varējā iegūt darba iemaņas pie 1046 darba devējiem visā Latvijā;
2. Salīdzinoši liels jauniešu – bezdarbnieku skaits, kas iekārtojušies darbā pēc dalības aktivitātē 687 no 2417 dalībniekiem, jeb vairāk kā 28%;
3. Karts otrs jaunietis – bezdarbnieks aktivitātes laikā papildināja savas teorētiskās zināšanas un ieguva apliecinošu dokumentu par teorētisko apmācības kursa beigšanu, kas noteikti pozitīvi ietekmēs konkurētspēju darba tirgū;
4. Liela atsaucība un interese par pasākumu gan no jauniešu, gan darba devēju pusē. Līdz šim brīdim Projekts saņem interesentu jautājumus par aktivitātes īstenošanu un ierosinājumus atsākt aktivitātes „Jauniešu darba prakse” īstenošanu.